

Telegraful Român

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.

Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Tratatul dela Arad

— Consfăturile de astă dată n'au izbutit —

Privirile românilor de pretutindena s'au îndreptat câteva zile de-a rândul asupra Aradului, unde se traiau lucruri de importanță epocală pentru viitoarea soartă a neamului românesc.

Temeiul tratatelor între români, reprezentați de comitetul nostru, și între guvernul maghiar, reprezentat de ministrul Jászi, l-a format *memorandumul* comitetului adresat consiliului național maghiar din Budapesta.

În acest memorandum — pe care l-am publicat în numărul nostru trecut — românii cer stăpânirea în 23 comitate întregi și în unele părți din alte 3 comitate, ca locuite toate de români, cari voiesc să-și hotărască înșiși soarta, conform dreptului dispunerii de sineși al popoarelor, accentuat în punctele prezidentului Wilson.

Decursul tratatelor este — după Românul — următorul:

Vineri, înainte de amiază, Consiliul național român, întregit cu d-nii Dr. Iuliu Maniu, Dr. Aurel Vlad și Dr. Aurel Lazar, a ținut o lungă consfătuire intimă, pentruca pe deoparte să fie informat amănunțit și d-l Dr. Iuliu Maniu, distinsul nostru bărbat de stat, sosit de dimineață, despre lucrările, anterioare ultimului, ale consiliului național român, să i se dea și dânsului posibilitatea de a lua atitudine și împreună cu membri C. N. R. să fixeze răspunsul la *declarația d-lui Jászi* (o publicăm în numărul nostru viitor). La discuțiile lungi au participat și ceilalți membri ai comitetului național român. Pe la ora 1 d. a. răspunsul nostru s'a formulat definitiv și d-l Vasile Goldiș a fost încrezut să-l comunice oficios d-lui Jászi la orele 3 d. a., pe când s'au reluat tratativele.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, la orele 3 d. a. d-nii Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Aurel Vlad din nou iau cuvântul în chestia atrocităților și înșiră mai multe cazuri d-lui Jászi. De unele avea cunoștința și dânsul și spune că ministrul președinte și de interne au promis că vor face imediat pași de lipsă ca să curme șirul fărădelegilor. D-l Dr. Vlad face răspunzător pe ministrul de război pentru înființarea bandelor — guverile, ce cutreeră pe sat și comit salbătăcii ne mai pomenite. Ministrul Jászi a făcut declarații liniștitoare și s'a hotărât ca în chestia băilor dela Petroșeni să procedă comun cele două consilii: național român și național maghiar. Bărbaților noștri apoi le comunică d-l Jászi condițiile de armistițiu și declară că guvernul maghiar își susține propoziția sa făcută Consiliului național român neschimbata, cu toate că amintite condiții de armistițiu permit ad-

ministrație maghiară chiar și pe teritoriile cucerite.

D-l Vasile Goldiș citește apoi următorul

Comunicat oficial.

Domnule Ministru!

Consiliul național român asupra unei teme nice desbateri și apretieri acel răspuns al guvernului consiliului național maghiar transmis prin d-ta, pe care guvernul l-a dat notei consiliului național român adresat către dânsul. Cu părere de rău trebuie să-ți aduc la cunoștință, că consiliul național român privește în acest răspuns respingerea hotărâtă a notei sale. Națiunea română pretinde cu tot dreptul independența sa deplină de stat și nu admite, ca acest drept să fie întunecat prin rezolvări provizorie, cari pe deoparte principial trag la îndoială acest drept, pe de altă parte nu oferă nici o garanță, care și până la rezolvirea definitivă ar putea asigura ordinea publică, siguranța averii și a vieții pe teritoriile locuite de români.

Națiunea română recunoaște competența congresului de pace la fixarea limitelor definitive ale teritoriilor reclamate de această națiune pentru statul său propriu, precum ia asupra sa obligamentul, că față de celelalte popoare locuitoare pe acest teritor va respecta principiile wilsoniane și este gata să asigure pentru fiecare popor condițiunile liberei dezvoltări naționale, dar în rezolvirea propusă de d-ta pe deoparte vede negațiunea independenței sale de stat, pe de altă parte crede, că acea rezolvire face imposibilă năzuința acestei națiuni pentru susținerea ordinii publice până la înfăptuirea păcii definitive.

Între asemenea împrejurări Consiliul național român nu poate primi propozițiile guvernului consiliului național maghiar transmise prin d-ta; plenitudinea răspunderii pentru evenimentele ce pot să urmeze o declină dela sine, și acea răspundere o lasă în sarcina guvernului consiliului național maghiar.

Cu toate acestea Consiliul național român din partea sa va face tot posibilul, ca să păstreze ordinea publică, siguranța averii și a vieții pe teritoriile locuite de români și nădăduște, că în această năzuință va afla sprijinul tuturor în conformitate chiar cu dorința expresă a prezidentului Wilson cu atât mai vărtos, că tribunalul istoriei cu imparțialitate va judeca ținuta singuraticelor neamuri manifestată în privința aceasta.

Te rog, domnule ministru, să aduci aceasta la cunoștință guvernului consiliului național maghiar. —

La acest răspuns d-l Jászi a reflectat că guvernul maghiar ține strâns la punctul său de vedere exprimat deja. Remarcă apoi că în răspunsul Consiliului național român vădit iese la iveală suveranitatea națiunii române și cade pe planul al doilea motivul susținerii ordinii.

Ca primul după declarațiunile ministrului Jászi a luat cuvântul d-l Dr. Aurel Vlad, care cu adâncă temeinicie a răsturnat datele statistice prezentate de ministru, dovedind amănunțit cu cifre și exemple clare că teritoriul reclamat de C. N. R. este un teritoriu geograficește compact românesc. A dovedit că operațiunile matematice făcute de specialiștii d-lui ministru sânt pure jocuri cu numeri fără bază reală. Statistica ungurească, și altfel falsificată, nu poate fi baza unei drepte judecări. Chiar și populația maghiară, care de fapt există în teritoriul reclamat de români, este urmarea nenaturală a unui sistem suprimător.

Reflectează mai departe că modalitatea propusă de d-l ministru Jászi este neapta pentru susținerea ordinii, mai ales pentrucă împarte răspunderea și puterea, ceace este o imposibilitate în vremuri așa grele.

La aceasta răspunde ministrul Jászi, admițând că statistica are lipsă de corectivă, dar susținând că modalitatea propusă de d-sa răspunde cerințelor, fiind similară cu sistemul cantonal din Șvițera.

D-l Dr. Aurel Lazar își arată convingerea că propunerea făcută de ministrul Jászi este negarea principului dreptului de liberă dispunere al popoarelor și prejudecă pertractărilor de pace ce se vor ținea. E cu neputință din punct de vedere practic ca să se traducă în viață cu iuțimea necesară în zilele acestea, pentrucă abstrăgând dela toate, este așa de complicat încât pretinde luni întregi până se poate înfăptui.

Statorirea hotarelor ținutului românesc în amănunte are să o facă congresul de pace ca judecător drept și imparțial al diferitelor considerațiuni de comunitate și de natură economică.

Reflectează apoi oratorilor români *socialistul Vincze și profesorul Somló Dobog*, cărora li se admite cuvântul la cererea proprie. Apoi ia cuvântul conducătorul socialist *Bokányi*, care pune întrebarea, că pe ce bază istorică cred românii a sta când cedarea ținuturilor reclamate și dă legitimitatea conducătorilor rom. de a prezenta pretensiunile lor ca aspirațiuni juste ale poporului românesc. Nu admite dreptul poporului românesc de a reclama pentru sine teritoriile amintite în memoriul prezentat, că icoana etnică nu este unitară. Răspunde îndată:

Dr. Iuliu Maniu. Înainte de toate ține să răspundă întrebărilor puse de socialistul Bokányi. Se miră, că chiar

un membru așa distins al partidului socialist pune întrebarea, că unde e legitimitatea istorică a pretenziunilor neamului românesc și unde se găsește legitimitatea noastră, ca reprezentanți ai aspirațiunilor naționale ale națiunii române. Românii cer recunoașterea drepturilor lor în baza *faptică a existenței lor* ca națiune geograficește compactă, cu tradițiuni și aspirațiuni unitare și bine precizate, dar o cer această precizare și în baza drepturilor *istorice* ale națiunii române, pe care nu e timpul acum să le desfășure, dar a căror existență o constată în baza tuturor declarațiunilor politice făcute din anul 1748 încoace. Legitimitatea noastră, ca reprezentanți adevărați ai aspirațiunilor adevărate ni-o dă baza largă democratică a organizației noastre de partid, întărită acum și cu reprezentanții partidului socialist și faptul, că din anul 1848 când s'a decretat programul politic pragmatic al națiunii române, acest partid a reprezentat cu consecvență de fer acest program politic recunoscut de întreg poporul românesc și de toată lumea politică, ca crezul politic al națiunii române. Între altele declară, că nu primește propunerea prezentată de reprezentantul guvernului, pentrucă, din punct de vedere practic, e neexplicabilă și nu duce la scop, ci din contră, realizându-se ar da naștere unor încurcături și mai mari. Nu o primește însă mai ales din punct de vedere principial. Națiunea română vrea să-și aibă *statul său propriu și suveran*. Națiunea română vrea să-și înfăptuiască suveranitatea sa națională și de stat pe întreg teritoriul locuit de români al Ardealului și al Ungariei, și nu poate admite, ca să se pună piedeci acestei suveranități prin enclave străine, meșteșugit făcute și susținute. Ardealul și părțile mărginașe din Ungaria e un teritoriu compact românesc, pe care noi românii, poporul românesc, îl socotim și-l vrem ca stat românesc, asigurând de sine înțeles deplină libertate națională, politică și culturală celorlalte popoare conlocuitoare. Nu noi voim să devenim din asupriți asupritori, dar nici nu putem admite o ciungărire a teritoriului românesc. Chestia e clară. Noi ca popor suveran voim să avem toate atributele suveranității și în primul rând — în vederea disordinii ce se instăpânește și pe care noi o putem împiedeca — puterea administrativă pe întreg teritoriul care-l știm a fi al nostru. E aceasta o urmare firească a dreptului de liberă dispunere, pe care guvernul unguresc pe urma lumei întregi l-a recunoscut și el. Constată însă, că reprezentantul guvernului nu înțelege așa dreptul acesta, cum îl înțelegem noi și cum îl înțelege *toată lumea*. Aici e deosebirea între noi, în urma căreia înțelegerea nu e cu putință.

Mai ia cuvântul, cu permisiunea ministrului, profesorul *Apáthy* din Cluj, care spune că poporul maghiar

nici când nu va admite de voie bună o astfel de sfâsiere a Ungariei, și deputatul sas *Neugeboren* reclamă și pentru poporul german dreptul de liberă dispunere și crede că împlinirea dorinței românilor ar fi o lovitură de moarte pentru națiunea maghiară.

A doua propunere a dlui Jászi.

După aceste ministrul Jászi face o nouă propunere pe care o citește în următoarele:

1. Guvernul maghiar investază consiliul național român cu guvernarea orașelor și tuturor județelor, în cari românii sunt în majoritate. Administrația o dirigează în aceste teritorii guvernamentul român.

2. Guvernamentul român se va reprezenta în guvernul maghiar, pentru aplanarea tuturor chestiunilor guvernamentului teritorial român, atât în afacerile externe, economice și financiare, cât și ale alimentării și circulației. Tot asemenea ia parte în toate organele, a căror funcțiune atinge și influențează și soartea poporului român.

3. Legile de azi rămân provizorie valabile și pentru teritoriile guvernamentale românești. Legi nouă se pot aduce numai cu consimțirea guvernamentului român.

4. Guvernamentul român preia, cu excepția comișilor supremi și a comisariilor guvernului, întreagă clasa funcționarilor și pe fiecare funcționar îl lasă în funcțiunea-și azi.

5. În ținuturile cu minoritate română, apărarea suveranității române, asemenea minorităților nemaghiare din ținuturile cu majoritate română, va fi asigurată în timpul de tranziție prin art. 44 al legii din 1868.

6. În senzul obligamentelor, consiliul național român pe teritoriul subordonat lui, garantează siguranța averii și siguranța personală.

7. Guvernamentul provizoric român sub nici un pretext nu va putea lua în ajutor armata română din regatul român.

8. Pentru definirea amănunțelor celorlalte, cât și pentru realizarea lor, se va forma un comisariat guvernial, compus din trimișii guvernului maghiar și din cei ai consiliului național român, care în timpul cel mai scurt posibil, va pune în vigoare noul regim, iar după desăvârșirea acestei probleme se va disolva momentan.

9. Pentru hotărârea cauzelor controversate se alcătuiește un juriu de 5 membri, din 20 trimiși ai consiliului național maghiar, din 2 trimiși ai consiliului național român și dintr'un trimis al guvernului maghiar.

10. Aceste hotărâri obligă părțile contractante numai până la sfârșitul conferinței de pace, dar nu obligă punctul de vedere și atitudinea ce vor lua-o la conferință partidele acum contractante.

11. Îndeplinirea cinstită a acestor înțelegeri pe lângă cererea controlului națiunilor culte, va fi pusă din ambele părți la adăpostul onoarei naționale.

La propunerea dlui Maniu consultarea, în vederea timpului înaintat, se suspendează pe timp de două ore, după expirarea cărui consiliul național român își va preciza punctul său de vedere în scris și precis, față de propunerea dlui ministru Jászi.

Al doilea răspuns al C. N. R.

Redeschizându-se la orele 9 constituirea d. Dr. Aurel Lazar dă citire răspunsului consiliului național român:

Consiliul național român constată că tratativele avute cu d-l ministru și cu consiliul național maghiar n'au ajuns la înțelegere principiară, că nu poate accepta explicarea dată de ei referitoare la dreptul de libera dispunere, în vreme ce guvernul maghiar nu recunoaște dreptul națiunii române de a exercita puterea executivă pe teritoriile locuite de națiunea română.

Al doilea proiect înaintat de d-l ministru asigură națiunii române iarăși numai o activitate administrativă și limitată, — prin urmare Consiliul național român nu este în poziție de a primi acest proiect, deoarece — după părerea sa — nici acest proiect nu asigură baza necesară, pentru ca consiliul național român să poată garanta îndeajuns ordinea publică.

În urma acestora declină dela sine cu desăvârșire răspunderea.

Cu toate acestea dorind ca să asigure după posibilitate ordinea publică, siguranța persoanei și a averii, a decis să susțină și pe mai departe consiliile naționale înființate pe baza dreptului de liberă dispunere, continuându-și activitatea prin organizarea și desvoltarea gardelor naționale.

Ține însă de neapărat de lipsă, ca în vederea scopului amintit guvernul consiliului național maghiar să pună armele de lipsă la dispoziția Consiliului național român, să licvideze pentru gardele naționale române — atât solda miliției, cât și salariile ofițerilor — pe calea oficiilor publice de dare și să îndrume organele administrative ca să sprijinească consiliile naționale române în activitatea lor.

În fine, să fie scoasă din vigoare ordinațiunea ministrului de război cu privire la limitarea înființării gardelor naționale, precum și acea ordinațiune a sa prin care li se dă voie și organelor militare de a înființa garde naționale.

După citirea acestei rezoluțiuni, care a făcut o adâncă impresie asupra întregului auditor, ministrul Jászi a constatat cu vădită emoțiune nereușita consfătuirii, arătându-și regretele adânci, că străduințele sale de a înfăptui înțelegerea între Maghiari și Români, de data asta nu au succes. Declară, că chestiunea gardelor naționale nu este de competența sa, prin urmare nu poate face nici o declarație în privința aceasta, ci o va depune spre de liberare ministrului apărării țării.

Sărbătoarea Sibiului românesc

Mărețul Sion al mitropoliei s'a îmbrăcat Duminecă în duh sfânt și românesc. S'a cutremurat până în adâncuri de bucurie negrăită. Doar a făcât în cuprinsul lui steagul sfânt național, cu vulturul străbun. Și cu valurile mirezmei de tămâie s'a înălțat spre bolta cerească jurământul românesc al legionarilor.

Tocmai în momentul când la altarul Domnului se întâmplă taina cea mare, prefacerea pâinii și vinului în trupul și sângele Mântuitorului, au intrat, în ordine de adevărați coborâtori ai lui Traian, legionarii români, în frunte cu noul steag, lucrat în fir și mătăsa de hărăncia domnișoarelor române din Sibiu.

Biserica catedrală plină de oameni, ca la cel mai înalt praznic, s'a înfiorat de evlavie învierii mult așteptate.

La sfârșitul liturgiei protopopul Dr. Ioan Stroia și diaconul Dr. Gh. Comșa încep slujba sfințirii apei.

Și ascultătorii se lasă răpiți de vraja lumilor visate. Plâng de bucurie mai ales la auzul cântării «mântuește Doamne poporul tău... biruință neamului românesc asupra protivnicilor dăruiește».

Steagul de mătăsa cu vulturul roman și inscripția «împlinirea visului de veacuri», îl țin domnișoarele M. Stroia și E. Ivan; ele au muncit mai mult pentru pregătirea acestui sfânt simbol de înviere națională.

După stropirea steagului cu apă sfințită, părintele protopop vorbește emoționat despre însemnătatea steagului național român și-l predă ca semn de biruință comandantului legiunii, harnicului major V. Liuba.

Luând comandantul steagul în mână, urcă amvonul din mijlocul catedralei, însoțit de preoții legiunii: Dr. Aurel Crăciunescu și N. Gherghel (gr-cat.). De aici însuflețit de marele moment vorbește protopopul onorar Dr. A. Crăciunescu legionarilor despre semnul văzut al unirii tuturor românilor sub stăpânirea națională, de-

spre sfințenia jurământului prin care se face legătura cea mare a tuturor celor de un sânge:

«Eu jor Atotputernicului Dumnezeu, cumcă întru toate voi fi cu credință și supunere către Consiliul Național român din Ungaria și Transilvania, care este supremul for al națiunii române din Ungaria și Transilvania. Conștiu de datorințele, ce ne impun vremurile istorice de astăzi, jor, că în toate manifestările vieții mele voi fi fiu credincios națiunii unitare române și nu voi ridica mâna mea asupra fraților mei români, locuiesc ei pe ori-ce fel de teritor politic.»

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

După luarea jurământului: corul damelor și legionarilor cântă «Pe-al nostru steag e scris unire», «Deșteaptă-te, române», «Marșul legionarilor român» și «La arme».

În fața catedralei se oprește toată lumea. De aici pleacă spre seminarul Andreian, cântând cu mic cu mare «Deșteaptă-te, române».

Astăzi frumosul, mândrul, sfântul steag național fâlfăie pe căsăma cea mare din piața Hermann.

Dumnezeu e cu noi!

Giurcuța (Iósikafalva)

În cursul tratativelor de «înțelegere» din Arad, purcese de ministrul Iászi, a căzut ca un fulger din senin vestea despre canibalismele jandarmilor și gardiștilor maghiari ai lui Bartha. Știrea aceasta a luminat cu putere tainică toate intențiile și gândurile ascunse ale noilor detentori de putere, cari strigă să ne înțelegem. «Frumoase presemne de înțelegere».

Ce s'au întâmplat? Nimic mai mult decât uciderea în cel mai bestial mod alor 44 de români din Giurcuța. I-au ucis și aruncat pe rug vii și morți împreună. Și rugul a ars 4 zile prefăcând trupurile fraților noștri în tăciune.

Numai între sălbatici se mai întâmplă astfel de lucruri.

Dar să grăiască însuș comunicatul oficial, deși tăcluit de vechiul sistem jandarmăresc:

«Cazul din Iósikafalva s'a stabilit oficios — după ce comisia comună a fost la fața locului — în felul cum urmează. Ministrul de război a trimis — pentru organizarea gardei naționale maghiare în Bánffihunyad și împrejurime — o trupă de 300 gardiști maghiari în frunte cu mai mulți ofițeri, înarmați cu 6 mitraliere și imensă muniție. S'au sălășluit în castelul Urmáczy din comuna curat românească Iósikafalva, care e la depărtare de 30 k. lometri de Bánffihunyad.

În comuna Iósikafalva n'au organizat nici o gardă, ci — după devastarea și aprinderea castelului — au deținut 4 români din împrejurime și i-au predat jandarmilor, iar aceștia i-au executat pe cale statarială. Acest detașament a introdus și aplicat pedeapsa de 25 la dos, cu scopul să adune lucrurile înstrăinate. În comuna Mărișel au pușcat mai de multeori asupra preotesei, care se refugia în căruță, iar pe servitoarea ei au rănit-o la braț. După devastare au mai pușcat vre o 40 de oameni, între cari și femei. La porunca comandantului detașamentului, i-au aruncat clae grămadă, cu fața spre cer, aproape de ruinele unei fabrici de scânduri și le-au dat foc. Rugul arde deja de 5 zile. Ranele celor ce ard nu se pot cunoaște. Căutând după arme în împrejurimea comunei Iósikafalva, au pătruns în case, dând câte 25 de bețe chiar și copiilor mici. Le-au mai

dat locuitorilor ultimă, că — încât lucrurile înstrăinate nu se vor înapoia — îi vor nimici cu mitraliere. Oamenii se refugiază prin păduri». —

Adevărați canibali! Canibalism, de care s'ar rușina și popoarele sălbatic.

Cerem ca sfatul național român să aducă cazurile de canibalism săvârșite față cu românii din Ungaria și Transilvania acum când s'a proclamat dreptul de liberă dispunere al popoarelor la cunoștința tuturor guvernelor, cari ne sunt prietene și ne sprijinesc sincer înfăptuirea dreptelor și întemeiatelor noastre aspirații. Iar guvernului revoluționar să se ceară aplicarea principiului Testamentului vechi, dinte pentru dinte, față cu comandantul fără suflet al jandarmilor și față cu complicitii lui, între cari desigur trebuie să fie și *Urmáczy*.

Dovezile trebuie adunate

Stările create de revoluție n'au avut nici în țara noastră curs pașnic, ci din contră s'au produs mai pretutindeni spargerii, jăfui și turburări. Cu prilejul restabilirii ordinii s'au comis acte de sălbătăcie în toate părțile locuite de români.

În cursul tratativelor aradane, dl Dr. Ștefan C. Pop a înfățișat o mulțime de dovezi, că poporația românească din țară a fost jertfa cruzimilor grozave. Ministrul Jászi a declarat, că va mijloci pedepsirea celor vinovați, și a cerut să i se aducă date precise.

Se cere acum să se comunice de pretutindeni Consiliului Național Român actele de cruzimi săvârșite, ca să se poată porni cercetarea aspră. Cazuri de felul acestora să se arate și la redacțiile tuturor ziarelor noastre.

Isprăvi de bașbozuci

Protoprețorele cu 25 oameni armați până în dinți a plecat spre Filea de jos, comitatul Turda, dar în drumul Filei de sus întâlnind români cari se reîntorceau după ani de sbucium la vetre, a dat salve după salve în ei și a ucis 9 oameni nevinovați, apoi ca cel ce și-a isprăvit bine chemarea, s'a reîntors acasă.

La Sănmărtin 5 Noemvrie. În urma provocării mizerabile ale unor cete de gentry maghiari, cari au împușcat în popor și au omorât mulți Români, revolta între Români e generală.

O legiune «Pataky» a unui gentry maghiar din Cluj, s'a coborât în satul Mihalt și au pușcat pe români: 10 morți 28 de răniți.

Din aeroplane trimise de vicecomitele Issekutz al Lugoșului au fost împușcați la Făget 14 români, rămași morți: mai sânt și răniți. Aceasta s'a întâmplat la 3 și 4 Noemvrie.

La gara Bojor-Susani, cum sântem informați, au fost împușcați 45 de Români, dintre cari câțiva au murit.

La gara Lăsăului, ni se vestește, au fost împușcați 36 oameni de întâiul grup de soldați trimiși dela Timișoara, cu mitraliera.

Locotenentul Gábor în Chereluș cu soldații și cu jandarmeria a adunat pe poporenii și i-a provocat să se culce la pământ și au început a trage salve pe deasupra capetelor. În urmă, crezând că i-au speriat destul, i-au jurat să întoarcă toate lucrurile furate.

Gardele naționale române din jur au auzit de această faptă și s'au grăbit să sară în ajutor. Locotenentul Gábor însă luă 10 ostatici și o șterse de acolo, încât gardele noastre nu l-au putut ajunge. L-au urmărit până la Chitighaz.

In Criș s'au aflat 4 Chereleșeni legați și străpuși prin grumazi. Acești 4 Chereleșeni au fost recunoșcuți că au fost între cei 10 ostași. De ceilalți 6 nici o urmă.

Din «Rom».

Sârbii în Seghedin

Trupe regulate sârbești au intrat în Seghedin deja în 16 Noemvrie.

Cehii în Ungaria. Din Praga se anunță că Duminecă s'au ținut acolo adunări, în care s'a luat poziție împotriva pășirii înarmate a Ungariei față de cehi. Manifestanții au cerut *mobilitizarea* fără amânare în contra țării ungurești.

Românii înaintează în Ardeal

Trupele românești, după cum ne aduc știrea călătorii vrednici de încredere, înaintează în *trei* direcții: spre Deș, Târgul-Murășului și Brașov.

Memorandul sașilor. Biroul de corespondență ungar comunică: Deputații sași Meltzer, Neugeboren, Brandsch și Guido Gündisch au dat ministrului președinte Károlyi și ministrilor Batthyány și Jászi un *memorand*, care conține dorințele și pretenșiunile poporului săsesc cu privire la biserică, școală, administrație și judecătoria din punctul de vedere al întrebării limbii materne, mai departe cu privire la *averea universității națiunii* săsești, catastrofa națională la alegeri, stindarde, culori, numiri de localități și chestiuni economice, industriale și de comunicație.

Ministrii s'au bucurat, firește, de memorandum, și au *făgăduit* deputaților sași de toate. Fericit cine crede.

Ultima ședință a parlamentului din Budapesta. Sâmbătă, în ziua proclamării republicii maghiare, s'au adunat de dimineață o mare mulțime de oameni în fața clădirii parlamentului, împodobit cu steaguri ungurești, între care fălăiau și stindardele roșii ale social democraților.

La 10 ore înainte de amiază s'a deschis ședința. Sala deputaților aproape goală. Membrii guvernului lipsesc. Galeriele slab cercetate. Președintele Szász rostește o scurtă vorbire și propune, în vederea situației cu totul schimbate, ca această cameră, întrunită mai întâi la anul 1910, să se declare disolvată. (Aprobări.) Invită pe deputați la ședința Consiliului Național maghiar, ce se ține la ora 11 în sala cu polei. (Strigăte: Să trăească republica maghiară independentă!) Se verifică procesul verbal. Ședința ultimă se ridică. Un deputat strigă: «Camera aceasta s'a prăbușit sub greutatea păcatelor sale!»

Sârbii în Timișoara

Primele trupe sârbești au intrat Vineri după amiază în Timișoara. Conform știrilor trimise la Budapesta, au sosit întâi doi ofițeri cu patru soldați călări din al patrulea regiment de cavalerie sârbească. Ofițerii au anunțat consiliului din Timișoara, că trupe sârbești se află în marș spre oraș și cer să fie încvartirite. Au și sosit pe inserate 120 de infanteriști, cari s'au oprit în suburbiul Fabric al Timișorii. Duminecă au ocupat apoi și orașul.

Pester Lloyd primește următoarele amănunte despre ocuparea Timișorii:

Magistratul din Timișoara și consiliul poporului din Banat au trimis parlamentari în apropierea orașului, pentru a intra în tratative cu trupele sârbești care aveau să intre în oraș. În două automobile, cu flamure albe, au plecat domni timișoreni la comuna Seplac, unde s'au prezentat comandantului Nicola *Solovici*, care era însoțit de locotenentul *Popovici* și de mai mulți ofițeri de stab. Colonelul a primit delegația în casa orașului, unde Dr. Coloman *Jacobi*, conducătorul delegației, i-a înaintat un memoriu cu 10 întrebări. În memoriu se afirmă, că evacuarea militară Timișorii nu s'a putut încă executa, cum o prevede convenția de armistițiu. *Jacobi* întrebă: Ce punct de vedere are să urmeze colonelul în fața acestui fapt?

Colonelul *Solovici*, după ce declară că aduce libertatea și democrația, spune că garantează ordinea și siguranța, și astfel orașul n'are nici un motiv de îngrijorare. La întrebarea ce i s'a făcut, regretă foarte mult că nu poate răspunde. Ca militar și comandant al trupelor sârbești aflătoare în marș, trebuie să îndeplinească poruncile ce i s'au dat din loc mai înalt și nu poate să discute chestiuni politice și de altă natură. La Timișoara, — continuă colonelul, — au să sosească foarte multe trupe: în marș se află acum două divizii. Vor veni, afară de acestea, trupe engleze și franceze. Au să sosească: infanterie, cavalerie și artilerie, căci Timișoara este oraș mare și poate cuprinde multe ostașime. Și dacă liniștea și ordinea nu vor fi turburate, nimănui n'are să i se întâmple nici un rău.

În cursul aceleiași zile au fost ocupate *numeroase comune* din partea trupelor sârbești: Buziașul, Sacoșul turcesc și altele, unde femeile au primit pe soldații sârbi cu o ploaie de flori.

Episcopul Cristea pentru sfatul național român

Preasfinția Sa părintele episcop al Caransebeșului Dr. Miron E. Cristea, însoțit de duhul marilor vremuri ce străbatem, a dat clerului său un ordin de mare importanță istorică, din care reproducem părțile mai alese:

«Până când Preasfințitul sinod episcopesc în deplina sa competență va satori conform nouilor stări de drept definitive ecteniile și pomeniile respective, — dispun următoarele:

1. La Ectenia cea mare dela începutul slujbelor se adaugă la locul cuvenit:

«*Pentru înalta noastră stăpânire națională și pentru marele sfat al națiunii române — Domnului să ne rugăm.*»

2. La ectenia după sânta evanghelie:

«*Încă ne rugăm pentru înalta noastră stăpânire națională și pentru marele sfat al națiunii române pentru mântuirea și iertarea păcatelor lor, și pentruca Domnul Dumnezeu mai ales să le deie spor și să le ajute întru toate lucrurile lor spre binele obștesc.*»

La eșirea cu șintele daruri după pomnirea episcopului:

«*Pe prea înalta noastră stăpânire națională și pe marele sfat al națiunii române — Domnul Dumnezeu să le pomenească întru împărăția Sa.*»

La poalele pădurii...

La poalele pădurii
O cetățuie veche,
În ea un rege mândru
Petrece nopți de veghe.

Petrecă nopți de-arândul
Și inima îl doare,
Îngândurat privește
A săbii cingătoare.

Și sabia vitează
De jumătate n'are teacă,
O prinde, o sărută
Cu inima întreagă.

Dar, într-o noapte caldă,
El stă plutind pe gânduri,
Și amintiri mărețe
Îl cuprindeau în rânduri...

Un glas adânc răsună
Un glas măreț, gigantic,
La geamul cetățuiei
Clădită în stil antic:

— «Oștirea te așteaptă
Și armăsarii sar, —
Grăbește! Vremea-i scurtă,
Mărite ghinărar!»

«Dușmanii toți să peară,
Nădejdea să re'nvie
E sfânt mormântul celor,
Cari mor în bătălie».

Și regele tresare,
La sabia-argintată
Și pleacă, rostind falnic:
«Acum, ori niciodată!»

Vasile Stoicanea.

Cântarea noastră

Avem și noi cântarea noastră veche,
Rămășă dela moși din vremi bătrâne.
Și-o moștenesc ai noștri cei de mâne,
Și toți ce sânt cu noi de-acelaș nume,
Azi cântă cântarea, trezind o lume.

Când glasul ei bătrân chemă la arme,
Că mulți dușmani voiau să intre 'n țară,
Plecăm cu mic, cu mare la hotară,
Și n'a fost un dușman și n'o să fie
Să calce-un pas pe scumpa-ne moșie.

Avem și noi cântarea noastră sfântă,
De care nu mai e sub mândrul soare,
Răsune în clipa de sărbătoare,
Când ne va strânge 'n brațe iară sora,
La mult dorita zi a tuturoră.

Avrig, 1918. Ioan Berghia.

Știrile zilei

Numărul proxim, pe patru pagini, apare în urma sfintei sărbători Arh. Mihail și Gavril, Joi seara la ora obișnuită.

Congresul de pace. Se comunică din Londra, că s'a satorit întrunirea congresului de pace pentru primele zile ale anului 1919.

Convenția de armistițiu. Se anunță oficial dela Belgrad, că în noaptea de 13 Noemvrie 1918 s'a semnat *convenția militară* privitoare la armistițiul încheiat pe frontul italian. Convenția este subscrisă din încredințarea comandantului suprem al armatelor dela frontul balcanic de către voivodul *Misici*, generalisimul sârb, și de către generalul francez *Henry*. Din partea maghiară a semnat ministrul *Linder*. Textul convenției este identic cu textul satorit de generalul Franchet d'Esperey și Károlyi.

La Budapesta va sosi în curând o divizie franceză.

† **Octavian Petra**, paroh ortodox român în Ibănești, a răposat în 15 Noemvrie 1918 la 10 ore a. m. după scurte și grele suferințe în al 34. an al vieții sale devotate chemării de preot, în al 9. an al preoției și al 8. an al văduviei. Înormăntarea defunctului s'a făcut Luni în 18 Noemvrie la 2 ore p. m. în cimiterul comun din Ibănești. Veșnică să-i fie amintirea!

La tratativele de pace. Ziare engleze află, că președintele *Wilson* este hotărât definitiv să participe la congresul de pace, și că în acest scop este așteptat la Londra pe la mijlocul lui Decemvrie.

Pe insula Corfu. După o știre parisiacă, fostul împărat *Wilhelm* a primit permisiunea d'a se retrage în castelul său de pe insula Corfu.

† **Vad. Cornelia Marinovits. născ. Datco**, din Reghin, a încetat din viață în etate de 56 ani și după 2 ani de vaduvie, după scurte și grele suferințe în 15 Noemvrie n. la 9 ore dimineața împărțită fiind cu sf. taine ale muribunzilor. Rămășițele pământești ale decedatei s'au așezat spre veșnică odihnă după ritul oriental Duminecă în 17 l. c. 1/2 ore d. a. în cripta familiară de lângă biserică gr.-cat. română din Reghin. Odihnească în pace!

Dela gimnaziul din Brad. Prelegerile la gimnaziul gr. or. român din Brad se amână de nou până în 1 Decemvrie st. n. 1918 din cauza boalei spaniole. Ziarele române sânt rugate a reproduce acest anunț.

Direcția gimnazială.

Un leu = o coroană. Autoritățile administrative din orașul nostru anunță, că pe teritoriul Sibiului și al comitatului trebuie să se primească de aici înainte ca mijloace de plătire și bancnotele de Lei. Cursul unui leu este o coroană.

Episcop democrat. Sub acest titlu citim într'un ziar local: Episcopul Majláth dela Alba Iulia a trimis preoților săi o circulară, în care se spune că el, episcopul, renunță la toate titlurile sale moștenite sau obținute, și cere ca atât în actele oficiale, cât și în corespondența particulară, preoții să întrebuițeze numai titlul de: *Domnule episcop Majláth*.

Pentru copiii legionarului român. La fondul acesta de ajutorare au mai dat:

1. Sublocot. Titus Decei . . .	Cor. 10
2. Locot. Dr. Ioan Orăștan . . .	7
3. Dr. Lucian Balint, avocat . . .	2
4. Dr. Aurel Gherasim, avocat . . .	10
5. Ioan Munteanu, jurist (Poiana) . . .	2
6. Locot. Vasile German și soția sa Sofia	20
7. Petru Moga, măestru franzelar . . .	10
8. Valeria Popescu n. Popp . . .	3
9. Constantin Popp, funcționar la «Albina»	10

sau în total Cor. 74

Contribuirile de până aici Cor. 310

Bravi români! Dăruiți din avutul vostru pentru copiii legionarului român. Dăruri primește exactorul consistorial *Victor Tordășianu*.

Ceata lui Spartac în Germania. Spartac a fost, cum știm din istoria romanilor, un gladiator care în fruntea sclavilor revoltați la Roma a bătut mai multe armate romane, până când a căzut și el în luptă, învins de Crassus la anul 71 a. Cr. — La izbucnirea revoluției în Germania, s'a format un grup de oameni sub numirea de *ceata lui Spartac*, Spartacusgrupe. Ea reprezintă partidul cel mai revoluționar în Germania întemeiat pe idei comuniste.

Aviz. Prelegerile la școala centrală el. gr. or. română în Sibiu s'au reînceput azi în 5/18 Nov. a. c. Părinții sânt rugați a-și trimite copiii la școală.

Nr. 10880 Școl.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale și cătră toți învățătorii confesionali din comitatele: Bistrița-Năsăud, Brașov, Făgăraș, Hunedoara, Sibiu, Târnavamare și Treiscaune.

În chestiunea statificării școalelor confesionale din comitatele mărginașe, actualul ministru de culte și instrucțiune publică, d-l Lovász Márton ne-a comunicat telegrafice următoarele:

«*Dispozițiile făcute cu privire la statificarea școalelor din graniță le revocă respective le scot din vigoare. În privința aceasta am dat îndrumări corespunzătoare comisariatului guvernial.*»

Așa dară d-l ministru actual scoate din vigoare măsurile extrem de jignitoare, făcute din partea antecesorilor săi cu privire la statificarea școalelor confesionale din comitatele mărginașe cu regatul României. Prin revocarea aceasta s'a nulificat toate dispozițiile legate de acțiunea guvernului trecut și se restabilește starea de mainainte, așa dupăcum a cerut Consistorul în repetițele sale remonstrații.

Învățătorii confesionali — trecuți la stat, sub sila împrejurărilor, fiind amenințați în însași existența lor și a familiilor lor, — vor avea să-și continue funcțiunea în posturile, în cari au fost aleși pe bază de concurs. Am cerut d-lui ministru, ca deslegând pe învățătorii confesionali de sub jurământul făcut, să asemneze și pe mai departe ajutorul de stat, acum comunelor bisericesti, ca susținătoare de școale confesionale, pe seama învățătorilor confesionali.

La acoperirea competențelor învățătoresți, comunele bisericesti vor avea să contribuie numai cu sumele, cu cari au contribuit până la 1 Iulie 1918.

Am cerut mai departe, ca d-l ministru să analizeze toate sentințele disciplinare, prin cari pentru delicta politice (Ș-ul 22 lit. c) din art. de lege XXVII.907, mulți dintre învățătorii confesionali au fost destituiți din posturile avute, pe lângă suptimarea dreptului de a mai putea funcționa timp de 5 ani.

Prin reîntrarea învățătorilor în funcțiune cad de sine toate măsurile luate pentru prevederea instrucțiunii prin preoți și învățători suplenți, precum și toate celelalte dispoziții luate din partea corporațiilor parohiale și aprobate de Consistor, în legătură cu această chestiune.

Despre reîntrucerea învățătorilor în funcțiune așteptăm raport amănunțit din partea oficiilor protopresbiterale.

Poate să obvină cazul, că unul sau altul dintre învățători nu vrea să se reîntrăcă în postul avut, ci dorește să rămână și pe mai departe în serviciul statului: aceasta depinde dela voința liberă a fiecărui; dar poate să obvină și cazul, că unul sau altul dintre învățători s'a făcut *imposibil* în comuna respectivă; în astfel

de caz, pentru evitarea de împerecheri și dușmăni regretabile în aceste zile de grea cumpănă sfătuim pe învățători a-și căuta altă stațiune vacantă, de cari avem foarte multe în arhidieceză. În cazuri de neînțelegere să ni se facă raport separat despre fiecare caz special.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 25 Octomvrie 1918.

Dr. Eusebiu R. Roșca m. p.,
vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar consistorial.

AVIZ

Toate senatele militare române sânt invitate să-și anunțe fără amânare conștiința lor la **Senatul Central din Viena, 1 Löwelstrasse 8.**

Având în vedere, că acest Senat Central dispune asupra unui număr considerabil de ofițeri și soldați români, întrucât senatele locale au trebuință de ofițeri sau soldați, să se adreseze cu urgență la **Senatul Central** pentru a putea satisface trebuințelor.

Viena, 10 Noemvrie 1918.

Senatul Central al Soldaților români.

Document al vremilor noastre

Din Budapesta ni se trimite apelul ce-l publicăm mai în jos.

Ziarele ungurești din capitala țării publică, fără nici un comentariu, apelul acesta cătră publicul unguresc.

Apelul, adresat ungarilor, este subscris de mai mulți intelectuali, în mare parte purtători ai condeiului și ai graiului viu, publiciști și profesori de universitate.

Dacă se scria acest apel înainte de aceasta, câte lupte zadarnice se cruțau, câtă amarăciune în suflete nu mai era cunoscută, de câtă mizerie era ferită țara noastră!

Dacă se puneau în practică ideile din apel, câtă lumină și câtă căldură se revărsa asupra omenirii!

A trebuit să trecem peste acest crâncen război, a trebuit să jertfim atâtea vieți de om, să curgă șiroaie de sânge, să se verse atâtea lacrimi, să rămână atâtea văduve și atâtea orfani, până să ajungă lumea a publica acest fel de cuvinte.

Le publicăm aici ca document al vremilor noastre:

Cătră intelectualii unguri. Ungurilor! Ni s'a împlinit dorința cea veche. Ungurismul se poate organiza ca națiune. Consiliul național unguresc a luat puterea în mâna sa. Ungaria cea veche s'a prăbușit.

Ungurismul nu mai zace în patul Prokrustes al unui stat istoric. A rămas singur, desfăcut de orice alte națiuni. El este domn peste sine, el înșiși dispune de sine. Pentru noi s'au copt fructele războiului universal. Scopurile noastre nu se mai împotrivesc scopurilor altora. Nu sântem vrăjmași nimănui. Prin aceasta am încheiat războiul. Nu voim să mai luăm parte la alte lupte.

Fată cu națiunile surori nu avem nici un fel de pretensiuni.

Ungurilor! Și noi ne privim de națiune înnoită, ne privim de putere liberătoare, ca și acei frați ai noștri, cari din ruinele monarhiei se ridică fericiți la putere proaspătă. Ușurați ne trezim la conștiința, că nu sântem siliți să fim și mai departe stâlpii apăsării. Libertatea națiunilor surori este chizeșia libertății noastre. Cine este liber acolo, unde vecinul său nu e liber? Să fim liberi. Să trăim unii lângă alții în pace, ca națiuni libere cu națiuni libere!

Și cu toate acestea, nu este azi lumea de așa, ungarilor, ca o națiune să poată trăi în separatism dărz lângă altă națiune. Și cu atât mai vărtos, cu cât e mai mică o națiune.

Geografie, comunicațiune, interese economice deopotrivă strigă, că orice separatism este pericol. Se nasc națiuni înaintea ochilor noștri; însă națiunea și ea

se naște la viața socială ca și omul singuratic.

Ungurilor! Trebuie să ne concentrăm în alianță cu națiunile surori. Acesta este interesul nostru, dar și al lor. Alianța aceasta însă să nu fie vrășmașul libertății. Să nu dea nici cea mai palidă posibilitate, ca o națiune să poată stărbî interesul altei națiuni, sau să-l poată periclita. În privința aceasta să se dea garanție; și din inimă dorim să dăm garanția aceasta tuturor, cari pășesc în alianță cu noi, precum cerem și noi dela ei.

Intre noi nu sânt state mari. Dintre națiunile, cari se aliază, nici una nu are o populațiune peste 10—12 milioane. Nu vom amenința unii pe alții. Și se formeze liber această alianță liberă. Să o formeze voința poporului și principiile de drept autonom ale lui Wilson.

Grație istorice să nu fie piedeci în calea acestei autonomii. Tot atât de puțin să fie și granița de limbi, state cu limba uniformă pot fi mai multe. Și în cazuri dubioase dorim plebiscit (votul poporului), sub control independent și nepreocupat (internațional).

Considerăm de națiuni independente (de sine stătătoare) și autonome egal îndreptățite cu unguri, pe bohemi, slovaci, poloni, românii din Ardeal, slavii de sud, nemții austriaci și ucraini, cari trăiesc pe teritoriul vechei monarhii austro-ungare, îi considerăm de autonomi, cari dispun îei de sine și egal îndreptății cu unguri.

Și ei, și alții se aliază cu noi după voia lor, sau nu se aliază. Aliarea să se facă pe baza independenței complete a statelor singuratici. Să și reguleze ei de sine independenței afacerile financiare, militare, cele interne, cele externe, încât unul sau altul de sine n'ar dori să intre cu noi în legătură mai strânsă.

Raporturile economice însă între noi să fie absolut nelimitate.

Legătura de comunicație și cea economică să se reguleze potrivit punctelor unitare ale intereselor comune.

Fiecare stat să aibă dreptul a sprijini neclintit minoritatea de altă limbă din alt stat străin în cele materiale și în cele spirituale.

Să susțină școala în stat străin, și se ajute pe conaționali săi precum voiește. Pentru limbă să nu fie ducție.

Fiecare stat să fie obligat a rezolvă în limba ori căruși stat, dacă i s'a adresat în acea limbă sau din alt stat, sau de pe teritoriul statului său.

O asemenea alianță de stat în cercul său realizează societatea națiunilor.

Societate, în care nici o parte nu poate nega mai mult valoarea poruncii morale.

Morala deopotrivă obligă pe națiuni, ca pe indivizi singuratici. Și aplicarea acestui principiu nu înseamnă alta, decât libera alianță de stat. Și alianța de stat pe bazele acordate este totodată și cea mai bună garanție despre libera dezvoltare democratică a statelor singuraticice. Unde o națiune nu voiește să fie stăpân peste cealaltă, pământul acela nu poate fi teren al sclăviei.

Ungurilor! Am spus ceace ni-a fost pe inimă. Ni-am exprimat dorințele noastre. Cerem deci dela Consiliul Național: să se pună imediat în contact cu reprezentanții naționali ai națiunilor surori în scopul de a se constitui alianța, și să facă de urgență toate cele de lipsă în interesul completiei orânduiei democratice. Noi vom sprijini din toate puterile noastre, și cu toată Insuflețirea Consiliului Național în această lucrare a sa, și provocăm pe toți ungurii să ni se asocieze cu trup și cu suflet.

Este aceasta datorința patriotică, dar ea e și mai mult decât aceasta, este datorința omenească. E sfântă patria, dar e mai sfântă omenimea!

Ady Endre, publicist, Bubits Mihály, publicist, Bánoczy László, publicist, Bárdos Artur, director de teatru, Barta Lajos, director de teatru, Bartok Béla, director de teatru, Beck Fülöp, sculptor, Benedek Marcell, publicist, Berepd Miklós, profesor universitar privat, Biró Lajos, publicist, Bolgár Elek, publicist, Böloni György, redactor, Braun Robert, publicist, Cserna Andor, publicist, Csók István, pictor, Czako Ambrus, publicist, Czebe Gyula, prof. de univ. pr. Daniel Arnold, publicist, David Lajos, prof. de univ. pr. Detre László, prof. de univ. priv., Dienes Lajos, prof. de univ., Dienes Pál, prof. de univ., Dienes László bibliotecar, Dienes Kálmán, inginer, Dienes Valeria, Dohnányi Ernő, muzic, Enyvári Jenő, publicist, Erdős René, publicist, Fo-

garasi Béla, publicist, Földesy Gyula, prof., Fülepe Lajos, publicist, Füst Milán, publicist, Gábor Andor, publicist, Gárdos Alfred, directorul societății «Franklin», Gisswein Sándor, președintele academiei Sf. István, Goldzieher Miksa, profesor de universitar, Göz Ioan, chemic, György János, publicist, Hajó Sándor, publicist, Harsányi Zsolt, publicist, Hebelt Ede, prof. de acad. de drept, Hevesi Sándor, regisor prim dela teatrul național, Horvát Henrik, publicist, Jakab Dezső, arhitect, Kafka Margareta, publicist, Karinthy Frigyes, publicist, Kassák Lajos, publicist, Kéri Szánto Andor, prof. de acad. muzicală, Kernstock Károly, zugrav, Kodá y Zoltán, muzic. Kosztolányi Dezső, publ., Kóhalmi Béla, publ., König Dénes, prof. de univ., Kö ösfi Kriesch Aladár, zugrav, Kreutzer Lipót, publ., Kunfy Lajos, zugrav, Lánczy Jenő, redactor, Lányi Victor, Lányi Sarolta, publicistă, Lichtenberg Emil, măestru de capelă, Lengyel Menyhért, publicist, Lesznay Anna, publicistă, Lieberman Leo, prof. privat de univ., Lieberman Pál, prof. privat de univ., Lukács György, publicist, Madzsár Ió zsef, director de bibliotecă, prof. privat de univ., Márffy Udön, pictor, Mártonffy Marcel, prof. de univ., Mklós Jenő, publicist, Molnár Antal, muzic., Náday Pál, publicist, Nemes Aurel, chemist, Nemes Lámperth Ió zsef, pictor, Obál Béla, prof. de acad. de drepturi, Odry Árpád, muzic., Ormos Ede, publicist, Paágyi Lajos, publicist, Péter Jenő, directorul societății Franklin, Péterly Tibor, prof. priv. de univ., Pogány Ió zsef, publicist, Poór Bertalan, pictor, Reichhard Piroka, publicistă, Rippl-Rónai Ió zsef, pictor, Rozsavögyi Mór (Ego), publicist, S. hópfli Aladár, publicist, Szilágyi Géza, publicist, Szücs Adolf, prof. priv. de univ., Telekes Béla, pictor, Tó ök Lajos, prof. de univ., Utz Bé a, pictor, Ujhelyi Nándor, publ. Vágó Ió zsef, secr. de camera, Vámbé y Rusztem, prof. de univ., Varga Jenő, publicist, Varjas Sándor, publicist, Vedres Mák, sculptor.

Nr. 668/917.

(277) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Corna, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B, pentru întregire dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul arătat mai sus, și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare, concurenții se vor prezenta

în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta și predica, eventual a celebra

Abrud, 8 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 568/1918

(278) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala ort. rom. din Peles, protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar dela comuna bisericească 600 cor., restal dela stat.

2. Cvatir în edificiul școlaei.

Învățătorul ales e dator a conduce în Dumineci și sârbători copiii la biserică, și a cânta cu ei răspunsurile liturgice, și școala de repetiție.

Concurenții își vor înainta rugărilor instruite după normele din vigoare subsemnatului oficiu în termenul arătat și se vor prezenta în comună pentru a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, 16 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
prof. adm.

Spre luare aminte!

Când cu spargerea de Sâmbătă spre Duminecă noaptea, s'au furat din magazinul de pălării Carl Niedermaier, din Strada Ciznădiei, cam 160 duzine pălării de domni, peste 120 duzine căciuli, 25 până în 30 duzine pălării de dame din velur, catifea și păslă, 20—25 duzine pălării de copii, 400—500 bucăți de pantici la pălării de dame, în deosebite lațimi și colori, și numeroase alte articole.

On. public să se ferească de a cumpăra din acest material.

Comunicări privitoare la descoperirea făptuitorilor și a lucrurilor furate să se facă la direcțiunea poliției sau în Strada Ciznădiei Nr. 33.

(279) 2—2

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu: Nagyszeben:

Calendarul arhidiecezan pe anul 1919

și cuprinde o bogată materie de citit, din care amintim următoarele: Nu scapi de ce și-i scris. *Versuri de astăzi*: Scrisoare din Italia. De trei zile. Mort. Departe. De-acasă. Ce mai e pe-acasă? Cătănești. *Vorba românilui*, zicători din popor. Cum să citim? *Din scrierile celor dispăruți*: Rugămintea din urmă. Mama răniților. Bunica. «Târta-pârta». *Eroii nu mor*: Sublocotenentul Nicolae Brote. Medicul Dr. Nicolae Aron. Sorin Barcianu. *Snoave și istorioare*: Faraonul bucătar. Fata de om bogat și bobul de mazăre. Împărat și derviş. Un cârciumar de altădată. Cu musca pe căciulă. Primejdiosă treabă. Slujba de noapte. *Pentru economi*: Să învățăm dela străini. Ciădirea grajdurilor. Griji de galie. Patlagăle (paradise). Cum se păstrează cartofii. Culesul de poame. Poamele vermenoase. *Fel de fel*: Vremea d'apoi. Băile de soare. Ofica sau tuberculoză. Bani răspândesc boale. Obicei rău. Ingrijirea neverilor. Despre lunatici. Călătoriile pe jos. Alcoolul și războiul. Apasat de grija milioanei. Cătră mame. Copilul nu trebuie legănat. Turnul despărțeniei. «Sărut mâna!». Oțet bun de casă. Păstrarea merelor. Poruncile căsătoriei. *Scântei*.

Calendarul arhidiecezan pe 1919 este împodobit și cu patru ilustrații: George Coșbuc, Sublocotenentul Nicolae Brote, Dr. Nicolae Aron și Sorin Barcianu. — În celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii, Casele domnitoare, tarifele nouă de poștă și de timbre, însemnarea târgurilor, aranjate după alfabet și luni. Extras din catalogul librăriei arhidiecezane despre depositul de cărți bisericești, școlare, reglemente, blanchete și icoane.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu «Șematismul» bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, cateheți și învățători, și o altă ediție, populară, fără șematism.

Șematismul se vinde și în broșură separată, cu 1 Cor., plus portopostal 20 fil. Afată librăriilor, cât și particularilor, pentru desfacere peste 10 exempl. se dă rabat.

Prețul: { Ediția cu Șematism 4 Coroane plus portopostal 20 fileri.
„ fără „ 2 Cor. 50 fil. „ „ 20 „

: : : Cu trimitere recomandată portopostal 40 fileri. : : :